

УДК 721

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ – СТРАТЕГІЯ

ВАСИЛЕНКО Олександр¹, КОНЮК Андрій²

Ключові слова

стратегічне планування,
фінансове забезпечення,
ефективна стратегія

Анотація

Актуальність стратегічного планування пояснюється його раціональністю та глобальною світовою інтеграцією. Стратегічне планування є інтегральним процесом підготовки та прийняття рішень через формулювання довгострокових цілей збалансованого розвитку і визначення шляхів їхнього досягнення засобами послідовного вирішення короткострокових завдань на кожному етапі довгострокової перспективи. Ці завдання, у свою чергу, складаються із системи послідовних, логічних заходів, що утворюють комплексний програмний засіб досягнення поставлених цілей. Таким чином, виникає можливість прийняття поточних рішень з урахуванням стратегічних цілей. Увага має приділятися фінансовому забезпеченню, розвитку законодавчо-правової бази та інституціонального підґрунтя, а також глибокому і всебічному науковому обґрунтуванню необхідних пріоритетних заходів. Ефективна стратегія має включати такі структурні елементи: чітко сформульовані завдання; підтримку ініціативи; концентрацію на необхідному моменті та на найважливішому місці; гнучкість, яка передбачає запас ресурсів і забезпечення свободи маневрування її використання; координацію дій та відповідальність керівництва; несподіваність і раптовість при виборі найбільш сприятливого моменту для активізації дії.

Законодавство України в галузі містобудування можна умовно поділити на блоки:

1. Доцільно віднести документи в першому блоці для формування стратегічного планування в Україні на загальнодержавному рівні: «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (Закон України), «Про державні цільові програми», «Про проект Закону України про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» (Постанова Верховної Ради України) тощо. Низка постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України» тощо.

¹ Одеська державна академія архітектури та містобудування, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, д.арх., ORCID: 0000-0002-8261-3104, e-mail: abvasilenko10@gmail.com

² Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», професор університету, в.о. завідувача кафедри містобудування та архітектури, ORCID: 0000-0001-9459-0715, e-mail: konyk.a.e@gmail.com

2. Нормативно-правові акти – це другий блок, спрямований на розбудову стратегій регіонального розвитку: «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027», «Про утворення Ради розвитку регіонів», Указів Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про Генеральну схему планування території України», Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку». Блок документів, що унормовують вироблення стратегій на рівні територіальної громади: Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про власність», «Про звернення громадян», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання щодо забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про роботу центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення відкритості у своїй діяльності, зв'язків з громадськістю та взаємодії із засобами масової інформації» тощо.
3. Стратегії галузевого розвитку, третій блок: «Про затвердження Стратегії розвитку державної статистики на період до 2023 року», «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2030 року» тощо. Стратегічне планування охоплює систему довго-, середньо- та короткострокових документів, в яких відповідно до соціально-економічних та суспільно-політичних процесів, що відбуваються в державі, з урахуванням впливу зовнішньоекономічних та інших факторів і очікуваних тенденцій визначаються цілі і пріоритети соціально-економічного розвитку та заходи, які необхідно здійснити для їх досягнення.

Стратегічне планування розвитку міста має відмінності від існуючого способу підготовки програмних документів:

1. Планування здійснюється «від майбутнього», а не «від досягнутого». Тобто із самого початку планувального процесу формуються основоположна мета розвитку території (стратегічне бачення), для досягнення якої і розробляється стратегічний план.
2. Головна мета розробляється не вузьким колом фахівців, а громадою загалом через своїх представників у робочій групі, яка працює над розробкою стратегічного плану, а також шляхом широкого обговорення стратегічного вибору розвитку території в засобах масової інформації та на громадських слуханнях, під час соціологічних опитувань, у фокус-групах тощо.

Стратегічний план не є жорстким ні за змістом, ні за термінами. Робоча група із стратегічного планування є постійно діючою, хоч її склад протягом періоду підготовки та реалізації плану може істотно змінюватися. Робоча група може коригувати та змінювати деякі пріоритети, конкретні заходи стратегічного плану на основі ретельного аналізу змін внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на територіальний розвиток.

Застосовується проєктний підхід щодо реалізації пріоритетів і стратегічних напрямів, тобто конкретні заходи, що включаються до короткострокових і середньострокових планів дій, мають бути чітко сформульовані, мати розроблені критерії оцінки виконання, фінансові показники, терміни реалізації та відповідальних за виконання. Ґрунтуючись на технології стратегічного планування загалом можна запропонувати такі етапи розробки стратегічного плану:

- Перед початковий.
- Створення організаційних структур.

- Визначення цілей, сценаріїв розвитку.
- Визначення середньострокових і короткострокових заходів.
- Реалізація плану – виконання заходів, маркетингова політика, формування іміджу території.
- Оцінка і контроль.
- Аналіз.

Література

- [1] Панкєєва А. М. Просторова та планувальна організація територій. / А. М. Панкєєва Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекєтова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекєтова, 2022. – 36 с.
- [2] Дронова О. Л. Геоурбаністика: навч. посібник / О. Л. Дронова. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 419 с.
- Клюшніченко Є. Є. Управління розвитком міст: навчальний посібник / Є. Є. Клюшніченко. – Київ : КНУБА, 2015. – 160 с.
- Планування і забудова територій: ДБН Б.2.2-12:2019. – Чинний від 01.10.2019. – Київ: Мінрегіон, 2019. – 230 с.
- Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку: практичний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. – Київ: ТОВ «Софія-А», 2012. – 88 с.

SPATIAL PLANNING – STRATEGY

VASYLENKO Oleksandr, KONYUK Andriy

Abstract. The relevance of strategic planning is explained by its rationality and global world integration. Strategic planning is an integral process of preparation and decision-making through the formulation of long-term goals of balanced development and determination of ways to achieve them by means of consistent solutions to short-term tasks at each stage of the long-term perspective. These tasks, in turn, consist of a system of sequential, logical measures that form a comprehensive software tool for achieving the set goals. Thus, there is an opportunity to make current decisions taking into account strategic goals. Attention should be paid to financial support, development of the legislative and legal framework and institutional foundation, as well as deep and comprehensive scientific justification of the necessary priority measures. An effective strategy should include the following structural elements: clearly formulated tasks; support of the initiative; concentration on the necessary moment and on the most important city; flexibility, which provides a reserve of resources and ensuring freedom of maneuvering its use; coordination of actions and management responsibility; unexpectedness and suddenness when choosing the most favorable moment to activate the action.

Keywords: strategic planning, financial support, effective strategy.